

1

מקום להידוק
דפי השאלון

11281

משרד החינוך

אגף בכיר בחינות

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

לכבדי שמיעה
ולחירשים

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 011281 עברית	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة מمتחן ומلاءמות <table><tr><td>שנה</td><td>חודש</td><td>שנה</td></tr><tr><td>מועד</td><td>מועד</td><td>מועד</td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td><td>סמל ביה"ס</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td><td>رقم المدرسة</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה	חודש	שנה	מועד	מועד	מועד	סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	סמל ביה"ס	رقم المدرسة	رقم الهوية	رقم المدرسة	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה	חודש	שנה												
מועד	מועד	מועד												
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	סמל ביה"ס												
رقم المدرسة	رقم الهوية	رقم المدرسة												

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطِيَ دفتر إضافي
* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

الإدارة التربويّة
وزارة التربية والتعليم
القسم الكبير لامتحانات

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة . عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان .
أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط . أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على موادّ مكتوبة أو شفهيّة .

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة – كتب، دفاتر، قوائم – إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم . كما لا يُسمح إدخال هواتف خلويّة أو أجهزة إلكترونيّة أخرى إلى غرفة الامتحان . استعمال موادّ مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان .
بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء .

يجب التقيّد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها . لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات .
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتم مسح ضوئيّ لهذه المنطقة .
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدّة لذلك فقط .
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق . الدفتر الذي يُسلّم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات .
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم .

نتمنّى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 11281

עברית: הבנה, הבעה ולשון לתלמידים כבדי שמיעה וחירשים

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון	–	הבנה והבעה	–	50 נקודות
		פרק א: הבנה		
		פרק ב: כתיבה ממוזגת		
חלק שני	–	לשון	–	50 נקודות
		פרק א: שם המספר		
		פרק ב: תחביר		
		פרק ג: מערכת הצורות		
		יש לבחור באחד הפרקים		
סך הכול	–	100 נקודות		

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 7).

- ד. הוראות מיוחדות:
- יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.
 - יש להקפיד על כתב ברור.
 - יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

קראו את הטקסטים 1-2, וענו על השאלות שאחריהם.

טקסט 1

על מעמדם של מקצועות מדעי הרוח⁽¹⁾ בימינו

מאת ליאת ואזן-סיקרון

פסקה א "אני בת 25, וברצוני להתחיל את לימודיי לתואר ראשון כבר השנה. אני רוצה ללמוד מקצוע שיבטיח לי משכורת טובה, ביטחון כלכלי ומעמד חברתי גבוה. אז מה כדאי ללמוד היום?" מאות שאלות כאלה אפשר למצוא בקבוצות של צעירים ברשתות חברתיות. השאלות האלה משקפות את השאיפה של הצעירים ללמוד מקצוע מעשי שיבטיח להם פרנסה טובה, עצמאות כלכלית ומעמד חברתי ראוי. צעירים מעדיפים ללמוד מקצועות כמו טכנולוגיה, הנדסה ומדעי המחשב על פני מקצועות מדעי הרוח, משום שהמקצועות המדעיים מלמדים מיומנויות שימושיות ומעשיות שמכינות את הלומדים להשתלב בשוק העבודה במקומות מבוקשים כמו חברות היי-טק או סטארט-אפ. גם הממשלות תומכות בלימוד מקצועות אלה מתוך מחשבה שהם יסייעו בפיתוח הכלכלה במדינה.

פסקה ב למגמה זו יש השפעה על מעמדם של מקצועות מדעי הרוח והאומנויות כמו שפות, היסטוריה, ספרות, לימודי דת ומוזיקה. כיום כמעט בכל מדינה בעולם הם נחשבים למקצועות לא מעשיים ולא שימושיים, ולכן גם לא הכרחיים. התוצאה היא שמספר הנרשמים ללימודים בתחומים אלה באוניברסיטאות הולך ויורד משנה לשנה.

פסקה ג מהי משמעות התופעה הזאת? האם באמת נורא כל כך שמקצועות שאין להם ביקוש ייעלמו מתחום המחקר והלמידה? הפילוסופית מרתה נוסבאום סבורה כי מדובר בתופעה שלילית שהיא משבר עצום, שיש לו השפעה עולמית ותוצאות מסוכנות לטווח הארוך. לדבריה, יש למקצועות מדעי הרוח תרומה חשובה מאוד גם ליחיד וגם לחברה. בנוגע ליחיד, הם מרחיבים את הידע וההשכלה שלו, מפתחים את עולמו הרגשי ומסייעים לו לעצב את זהותו התרבותית. בנוגע לחברה, ידע והשכלה כבר מגיל צעיר הם תנאי לקיומה של כל חברה דמוקרטית. ללא יכולת רגשית מפותחת, ללא השכלה וללא ידע על תרבויות שונות, אנשים לא יצליחו להבין שבני האדם שונים זה מזה, וכי יש לכבד את ההבדלים ביניהם ולשמור על זכותם לחירות ולשוויון. אחת הדוגמאות שמרתה נוסבאום מציגה כדי להמחיש את חשיבותם של מקצועות מדעי הרוח היא לימודי היסטוריה. היא מסבירה שבמקצוע זה לומדים על אירועים ותהליכים שהתרחשו בעבר והשפיעו על המציאות שלנו בהווה. כך למשל אנחנו לומדים על עצמנו ועל מה שהפך אותנו למדינה עצמאית וחזקה, שיכולה להגן על עצמה. במקצוע זה לומדים גם להכיר דתות ותרבויות שונות בעולם. ידוע מתוך ההיסטוריה האנושית שפורות וחוסר ידע על האחר גורמים לדעות קדומות, לשנאה ולמלחמות בין עמים.

* מעובד על פי ואזן-סיקרון, ל' (ספטמבר, 2017). אל תשאלו למי צלצלו הפעמונים. תקראו את הטקסט. **הד החינוך**.

אוחזר מ-hedhachinuch.co.il.

(1) מדעי הרוח – תחום אקדמי העוסק בחקר היצירה האנושית. במדעי הרוח נכללים המקצועות ספרות, היסטוריה, פילוסופיה וכדומה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

פסקה ה
דוגמה נוספת המלמדת על התרומה של מקצועות מדעי הרוח היא לימודי ספרות. לטענתה של נוסבאום, קריאת סיפורים בגיל צעיר עוזרת לילדים להבין מצבים שונים בחיים וכיצד להתמודד איתם. בכך היא מכינה אותם טוב יותר לעתיד. נוסף על כך, הקוראים מזדהים עם הדמויות בסיפור ומעורבים בעלילה. ההזדהות והמעורבות מעוררות בילדים את חוש הסקרנות, את הדמיון ובעיקר את חוש הביקורת והאמפתייה⁽²⁾ כלפי אחרים.

פסקה ו
ובכן, לכל הצעירים והצעירות המתלבטים בבחירת מקצוע, בחרו במסלול לימודים המשלב כישורים מעשיים וערכים רוחניים.

(2) אמפתייה – היכולת להבין את האחר ולהרגיש את רגשותיו.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

טקסט 2

מדעי הרוח דרושים יותר מבעבר

מאת תומר סיימון

בשבועות האחרונים חוקרים מתחומים שונים דנים בחשיבותם של מדעי הרוח ובמשבר המתרחש בתחום זה. יש ירידה מתמשכת בכמות הסטודנטים הנרשמים ללימודים במדעי הרוח. לפני שלושים שנה נרשמו ללימודים במדעי הרוח 30% ממספר הסטודנטים בישראל, ואילו בשנה האחרונה – 5% בלבד. המשבר הזה הוא כלל-עולמי. יש אוניברסיטאות בעולם שסגרו את הפקולטות למדעי הרוח כמעט לחלוטין. משבר זה הוא תוצאה של הדרישה בשוק העבודה לעובדים בעלי יכולות טכניות.

פסקה א

אולם כיום נראה כי מגמה זו תשתנה. בשוק העבודה יש דרישה גוברת לא רק לעובדים בעלי יכולות טכניות, אלא גם לבעלי כישורים הקשורים בצד האנושי שלנו – כישורים שמתפתחים במסגרת לימודים של תחומי מדעי הרוח, כמו חשיבה לוגית, חשיבה ביקורתית וחשיבה מוסרית.

פסקה ב

מהי הסיבה לשינוי? אנחנו חיים בתקופה שבה אנו מוצפים בכמויות עצומות של מידע שחלקו גם מידע שקרי. רק חשיבה לוגית, ביקורתית ומוסרית עשויה לעזור לנו לבדוק את אמיתות המידע הרב המציף אותנו.

פסקה ג

בעשרות השנים האחרונות הולך ומתפתח תחום חדש: "מדעי הרוח הדיגיטליים". תחום זה משלב טכנולוגיות מחשב ובינה מלאכותית⁽¹⁾ במחקרים בתחומי מדעי הרוח. הצורך בשילוב הזה עלה בספריות ובמאגרי מידע ישנים. במאגרים מצטברת כמות גדולה של חומרי ספרות והיסטוריה מסוגים שונים ובשפות רבות. בעזרת הבינה המלאכותית אפשר לנתח, לעבד ולהציג מידע רב במהירות רבה.

השילוב בין מדעי הרוח ומדעי המחשב עשוי בעתיד להתרחב. הנחיצות של מדעי הרוח כבר נראית באופן זה הזמן להתכונן אליה.

פסקה ד

* מעובד על פי סיימון, ת' (מרץ, 2021). מדעי הרוח נחוצים מאי פעם. הארץ. אוחר מ- haaretz.co.il.

(1) בינה מלאכותית – תחום בענף מדעי המחשב שבו המחשב עושה פעולות המחקות את החשיבה האנושית.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

דף עזר

טבלת התנועות

התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a פתח	קמץ	חטף פתח
e סגול	צירי חסר צירי מלא	חטף סגול
i חיריק חסר	חיריק מלא	
o קמץ קטן	חולם חסר חולם מלא	חטף קמץ
u קובוץ	שורוק	

טבלת הגופים

גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי
יחיד	מדבר	נוכח
יחידה	מדברת	נוכחת
רבים	מדברים	נוכחים
רבות	מדברות	נוכחות

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי (לרבות נשוא מורחב), נשוא שמני

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אוגד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה, הסגר

משפטים בעלי מבנה מיוחד: חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד, ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פעל (פעל), נפעל (נפעל), הפעיל (הפעיל), הפעל (הופעל), פעל (פיעל), פעל (פועל), התפעל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"י/ו (נפ"י/ו), נחי ל"י/ה (נל"י/ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו/י (נע"ו/י)

דרכי תצורת המילים: שורש ומשקל, בסיס וצורן, הלחם (הרכב) בסיסים

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

פרק א: הבנה (30 נקודות)

ענו על כל השאלות 1–5.

1. א. על פי פסקה א בטקסט 1, כתבו מה הם השיקולים של הצעירים כיום בבחירת מקצוע. (4 נקודות)

- ב. הסבירו על פי שני הטקסטים 1 ו-2 כיצד שוק העבודה משפיע על מעמדם של מקצועות מדעי הרוח. (5 נקודות)

2. על פי טקסט 1, מהי הטענה המרכזית של הפילוסופית מרתה נוסבאום בנוגע לתופעה המתרחשת בשוק העבודה כיום? הקיפו את המספר של התשובה הנכונה. (4 נקודות)

(1) התופעה משקפת תהליך חברתי שלילי, שיגרם למשבר עולמי בתחום העבודה.

(2) התופעה מלמדת על השקפת עולמם החומרנית של הצעירים בימינו.

(3) התופעה משקפת את השפעת הטכנולוגיה והמחשוב על שוק העבודה כיום.

(4) התופעה מעידה על משבר חמור שיפגע בפרט ובחברה.

3. בפסקה ד בטקסט 1 מסבירה מרתה נוסבאום את החשיבות של לימודי היסטוריה. אחד הנושאים הנלמדים בשיעורי היסטוריה הוא השואה, שהתרחשה במלחמת העולם השנייה. הסבירו על פי פסקה ד בטקסט 1 מהי חשיבות לימוד נושא השואה לימינו. (4 נקודות)

4. על פי פסקה ה, כתבו שני הסברים לחשיבות של קריאת סיפורים לילדים. (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

5. לפניכם קטע קצר מתוך מאמר מאת נחמיה שטרסלר.

קראו את הקטע, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

"כדאי ללמוד את כל מה שקשור בהייטק, בהנדסה, במחשוב ובמדע, אם רוצים שבעתיד ההכנסה תהיה גבוהה. זה גם האינטרס של המדינה: כיום יש צורך בבוגרים מתחום ההייטק והטכנולוגיה. תחומים אלה מובילים לצמיחה כלכלית וליצירה של מקומות עבודה חדשים".

(מעובד על פי שטרסלר, נ' (28 באוגוסט 2022), ללמוד בכיף או ללמוד מקצוע, **הארץ**. אוחר מ־ haaretz.co.il)

א. במשפט שלפניכם **הקיפו** את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

מרתה נוסבאום המוזכרת בטקסט 1 עשויה **להסכים / שלא להסכים** עם דבריו של שטרסלר.

ב. הסבירו את תשובתכם על פי דבריה בטקסט 1. (5 נקודות)

פרק ב: כתיבה ממוזגת (20 נקודות)

6. לקראת ערב בחירת מגמות לימוד בבית הספר, כתבו סקירה על **מצבם** של מקצועות מדעי הרוח בשנים האחרונות בכל מוסדות הלימוד, על ה**סיבות** למצב זה ועל ה**פתרון** המסתמן בעתיד.

התבססו על **טקסטים 1 ו-2**. כתבו בהיקף של 150 – 200 מילים.

הקפידו על דרכי מסירה מקובלות ועל אזכור מקורות המידע בגוף הסקירה ובסופה (ביבליוגרפיה).

השתמשו בעמודים 10 – 11 לכתבת **טיוטה**, ואת הסקירה כתבו בעמודים 12 – 13.

טיוטה

[illegible]

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

טיוטה

[illegible]

[illegible]

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

[illegible]

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר (10 נקודות)

ענו על שאלה 7.

7. א. לפניכם שישה משפטים, ובהם מספרים מודגשים.
- כתבו במילים את המספרים המודגשים. (7 נקודות)
- (1) בשנת תשפ"ב פעלו בישראל **59** מוסדות לימוד אקדמיים.
 - (2) מספר הסטודנטים בשנה זו היה בערך **351,000**.
 - (3) מבין **10** האוניברסיטאות בישראל, האוניברסיטה הפתוחה היא הגדולה ביותר.
 - (4) בעשור האחרון חלה ירידה של **25** אחוזים במספר הסטודנטים הלומדים במחלקה למדעי הרוח.
 - (5) מספר הסטודנטים הלומדים כיום לתואר בהנדסה ובמדעים מדויקים גדול פי **3** ממספר הסטודנטים הלומדים במחלקה למדעי הרוח.
 - (6) הירידה הגדולה ביותר במספר הסטודנטים חלה ב־ **2** המקצועות: ספרות ולשון עברית. במקום ה־ **3** אחריהם – ההיסטוריה של עם ישראל.
- ב. במשפטים שלפניכם **הקיפו** את הצורה הנכונה של שם המספר מבין האפשרויות הנתונות. (3 נקודות)
- (1) בעשרים ו**אַרְבַּע** / **אַרְבַּעָה** השנים האחרונות חלה ירידה במספר התלמידים הניגשים לבחינת בגרות מורחבת במקצועות היסטוריה וספרות.
 - (2) למרות הירידה בביקוש ללימוד מדעי הרוח, ממוצע ציוני הבגרות של הסטודנטים למדעי הרוח דווקא עלה בכמעט **חֲמִשָּׁה** / **חֲמִשָּׁה** נקודות בעשור האחרון.
 - (3) **אַחַת** ועוד **אַחַת** / **אַחַד** ועוד **אַחַד** שווה 2.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

לפניכם שני פרקים: פרק ב – תחביר ופרק ג – מערכת הצורות.
בחרו בפרק שלמדתם: תחביר או מערכת הצורות, וענו על השאלות לפי ההוראות.

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות 8–12. ענו על ארבע מן השאלות (לכל שאלה – 10 נקודות).

שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

8. א. לפניכם משפט פשוט שהחלקים התחביריים שבו נתחמו.

בשנים האחרונות	מדענים	מתחומים שונים	חוקרים	את תרומתם	של מדעי הרוח.
----------------	--------	---------------	--------	-----------	---------------

ציינו מעל כל חלק תחבירי את התפקיד התחבירי שלו.

ב. לפניכם שני משפטים.

(1) ממשלות שואפות לפתח את הכלכלה שלהן, ולכן הן מעודדות לימודי טכנולוגיה ומחשבים.

הסוג התחבירי: _____

(2) קריאת סיפורים לילדים מסייעת בהתפתחותם מפני שהיא מעוררת אצלם את הסקרנות ואת הדמיון.

הסוג התחבירי: _____

- ציינו ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.
- אם המשפט מורכב, תחמו את הפסוקית שבו, וציינו את התפקיד התחבירי שלה.
- באחד המשפטים (1)–(2) יש נשוא מורחב. העתיקו את הנשוא המורחב. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

9. א. לפניכם ארבעה משפטים, ובהם מודגש הצירוף "מדעי הרוח".
- בכל אחד מן המשפטים כתבו מעל הצירוף "מדעי הרוח" את התפקיד התחבירי שלו.
- (1) הצורך במדעי הרוח מורגש כבר היום.
 - (2) כמעט בכל מדינה בעולם מדעי הרוח נחשבים לתחומים לא שימושיים.
 - (3) כיום מחפשים מורים שעוסקים במדעי הרוח.
 - (4) הודות למדעי הרוח נלמדים ערכים כגון צדק, אמת ומוסר.
- ב. לפניכם שני משפטים, ובהם חלקים כוללים.
- (1) לא רק מהנדסים אלא גם אנשים מתחום מדעי הרוח נדרשים כיום בשוק העבודה.
 - (2) החוקרת מייחסת חשיבות רבה ללימודי היסטוריה בהקשר העולמי ולא רק בהקשר המקומי.
- בכל אחד מן המשפטים (1)–(2) מתחו קו מתחת לחלק הכולל.
 - ציינו מעל כל חלק כולל את התפקיד התחבירי שלו במשפט.
 - ציינו מהו הקשר הלוגי המשותף שבין החלקים הכוללים בשני המשפטים.
 - כתבו מחדש את משפט (1) במבנה אחר. השמיטו את המילים: "לא... אלא...".
- שמרו על משמעות המשפט הנתון.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

10. א. לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם חסרה מילת קישור המבטאת את הקשר הלוגי שבו.

(1) מספר הנרשמים ללימודים במדעי הרוח יורד, _____ מספרם של הנרשמים ללימודי הנדסה וטכנולוגיה עולה.

(2) לימוד על אירועים מן העבר במסגרת שיעורי היסטוריה בבית הספר תורם רבות לתלמידים, _____ הוא מסייע להם להבין את מה שמתרחש בהווה.

(3) מטיילים רבים ביקרו באתר החרמון בחופשת הפסח _____ הזהרות החזאים מפני סופת שלגים.

• בכל אחד מן המשפטים (1)–(3) כתבו מילת קישור מתאימה.

• המירו את משפט (3) במשפט מסוג תחבירי אחר, בלי לשנות את משמעותו.

ב. לפניכם שני משפטים, ובהם מילת השעבוד "אם" מוגדלת.

(1) אם נחקור ברצינות רבה את ההבדלים בין הקבוצות החברתיות השונות, נצליח לזהות את התכונות

המיוחדות של כל קבוצה.

(2) במחקר זה החוקרים בודקים אם תכונות זהות אצל תאומים יכולות להשתנות במשך השנים.

• בכל אחד מן המשפטים (1)–(2) תחמו את הפסוקית הפותחת במילת השעבוד אם, וציינו את

התפקיד התחבירי שלה.

• ציינו את סוג הקשר הלוגי במשפט (1).

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

11. א. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם יש תמורה.

- (1) בחוג לפילוסופיה הסטודנטים חוקרים מושגים מחיי היום-יום, כמו אהבה, צדק ואמת.
- (2) לימודי הרוח, בעיקר היסטוריה, מלמדים אותנו על מאורעות מן העבר שמשפיעים על ההווה.

השלימו את הטבלה שלפניכם: העתיקו מכל משפט את התמורה, את המילה או המילים שהתמורה ממירה ואת התפקיד התחבירי של המילה או המילים שהתמורה ממירה.

מספר המשפט	התמורה	המילה או המילים שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה או המילים שהתמורה ממירה
(1)			
(2)			

ב. לפניכם שני משפטים.

- (1) חשיבותם של מקצועות בתחום מדעי הרוח יורדת.
 - (2) זהו משבר חמור.
- כתבו את שני המשפטים במשפט שמני אחד פשוט שיש בו אוגד, והנשוא שלו הוא שם עצם.
- התחילו את המשפט כך:

הירידה בחשיבותם _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

12. א. לפניכם ארבעה משפטים, ובהם מילים המסומנות בקו.

(1) מספר הנרשמים ללימודים במדעי הרוח הולך ויורד.

(2) המשבר מאופיין בירידה מתמשכת במספר הסטודנטים שנרשמים ללימודים בתחום זה.

(3) במדעי הרוח אנו חוקרים ברצינות את מה שמצוי סביבנו.

(4) בשבועות האחרונים חוקרים מתחומים שונים דנים בחשיבות של מדעי הרוח.

השלימו את הטבלה שלפניכם: ציינו בה את חלק הדיבור ואת התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו במשפטים (1)–(4).

בחרו מבין חלקי הדיבור האלה: פועל, שם עצם, שם תואר, תואר הפועל

מספר המשפט	המילה	חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
(1)	הנרשמים		
(2)	שנרשמים		
(3)	חוקרים		
(4)	חוקרים		

ב. לפניכם משפט.

בתחום מדעי הרוח הסטודנטים מפתחים חשיבה ביקורתית, שבאמצעותה הם בוחנים את הכמות הרבה של המידע שהם נחשפים אליו בימינו.

פרקו את המשפט לשלושה משפטים פשוטים.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 13–17. ענו על ארבע מן השאלות (לכל שאלה – 10 נקודות).
שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

13. לפניכם טבלה ובה משפטים. בכל משפט מודגש פועל.
נתחו את הפעלים המודגשים – ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
בשנים האחרונות נוספו לתוכנית הלימודים במדעי הרוח יצירות של סופרים בני מיעוטים.		
בחוג לספרות מְפִיקִים תועלת רבה מטכנולוגיות ממוחשבת.		
מקצועות מדעי הרוח מְמַלְאִים תפקיד חשוב בחינוך לערכים.		
קראו היטב את ההוראות כדי שלא תִּטְעו בתשובותיכם.		
כיום מתחילים לְהִפִּיר בחשיבותם של מדעי הרוח.		
בחוג לפילוסופיה חוקרים מושגים שאנחנו מְשַׁתְּמָשִׁים בהם בחיי היום־יום.		

14. א. לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת צורת בינוני.
– קראנו את הנאום ה־מְרִשִּׁים של נשיא המדינה. _____
– בעשרות השנים האחרונות מְתַגַּבֶּרֶת הדרישה לבעלי כישורים הנלמדים במדעי הרוח. _____
– דוֹבֵר משרד החינוך הודיע על שינויים במועדי הבחינות. _____
כתבו ליד כל משפט מהו חלק הדיבור של צורת הבינוני המודגשת, על פי הקשרה במשפט:
פועל, שם עצם, שם תואר

ב. כתבו את הבניין של כל אחת מצורות הבינוני המודגשות במשפטים.
מְרִשִּׁים _____
מְתַגַּבֶּרֶת _____
דוֹבֵר _____

ג. לפניכם משפט ובו צורת בינוני מודגשת.
ה־מַעְסִיקִים העלו את שכר העובדים.
כתבו משפט אחר, ושבצו בו את המילה מַעְסִיקִים בתפקיד פועל.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

15. א. לפניכם קטע ובו שש מילים מודגשות.

התבקשנו למלא **שאלון** הבוחן את עמדתנו כלפי מקצועות מדעי הרוח. רוב התלמידים הסכימו ש**לימוד** פילוסופיה חשוב **להכרת** הטבע ה**אנושי** ול**התפתחות** השכלית של האדם. גם לימוד שפה זרה כמו **ספרדית** נחשב ללימוד חשוב, כי זו שפה בין-לאומית.

מיינו בטבלה שלפניכם את המילים המודגשות בקטע על פי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

ב. לפניכם רשימה של מילים. כתבו ליד כל מילה את דרך התצורה שלה.

רְמִזּוֹר _____
מָלוֹן _____
יַמַּאי _____

ג. לפניכם רשימה של מילים הנוטות במשקל קטיל.

פְּטִישׁ, צְדִיק, לַפִּיד, סָפִין

(1) איזו מן המילים יוצאת דופן מבחינת המשמעות? _____

(2) מהי המשמעות המשותפת לשאר המילים? _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

16. א. לפניכם קטע קצר.

מקצועות מדעי הרוח מרחיבים את הידע ואת ההשכלה של האדם. כמו כן הם מסייעים לו בהבנה עצמית ותורמים רבות לפיתוח עולמו הרגשי ולגיבוש זהותו התרבותית. הקריאה למשל מעודדת הזדהות עם אחרים והתנהגות אנושית כלפיהם.

העתיקו מן הקטע ארבעה שמות פעולה מארבעה בניינים שונים, וציינו את הבניין של כל שם פעולה.

- (1) שם פעולה: _____ הבניין: _____
- (2) שם פעולה: _____ הבניין: _____
- (3) שם פעולה: _____ הבניין: _____
- (4) שם פעולה: _____ הבניין: _____

ב. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם פועל מודגש ואחריו שמות פועל. הקיפו את שם הפועל של הפועל המודגש בכל משפט.

- (1) המזון נִשְׁמַר בהקפאה.
לְשַׁמֵּר, לְשִׁמֹּר, לְהִשְׁמִיר
- (2) הַתְּרַגְּלִיתִי לקרוא בספר בכל ערב לפני השינה.
לְתַרְגֵּל, לְהִתְרַגֵּל, לְהִרְגִּיל

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

17. א. לפניכם שישה משפטים, ובהם מילים מודגשות (פעלים ושמות).

– הַתִּשְׁבְּנוּ על כיסאות נוחים.

– ועד העובדים הַשְׁבִּית את העבודה במפעל.

– אָשׁוּב מחר בבוקר.

– שֵׁב והמתן בסבלנות.

– לא קיבלתי תְּשׁוּבָה מן המנהלת.

– כל שְׁבִיתָה פוגעת באזרחים.

בטבלה שלפניכם מיינו את המילים המודגשות לפי השורש.

ש-ב-ת	י-ש-ב	ש-ו-ב

ב. לפניכם שלושה משפטים, ובכל משפט מודגשת מילה שנוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי.

– מזג האוויר הַאֲבִיבִי גרם למשפחות רבות לצאת לטייל בשמורות הטבע.

– הַחֲלָלִית שנשלחה למאדים לא הגיעה ליעדה.

– פְּרִדְסֹן זה מייצא פירות הדר לאירופה.

ציינו את הבסיס של כל אחת מן המילים המודגשות, ואת משמעות הצורן הסופי שלה.

אֲבִיבִי הבסיס: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

חֲלָלִית הבסיס: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

פְּרִדְסֹן הבסיס: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

[illegible]

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ג, מס' 11281

טיוטה

[illegible]

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"